

Lek. - "Slå hatten av timman." 3880

Edvin Skane
Lund 1890
Sören Kuvik tilläggs
1890 1938

Oppst. Anders Persson
är författaren
Ber. Kuvik

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

1

Av And. Persson nu boende i Eriks Gården Djursjö upp-
tecknade minnen om hur det gick till i Kungälv församling
i början av 1850 tallet då de brukade slå "Hatten av timman".
Där sattes en lång stång i jorden med en utstickare
uppe i toppen som timman skulle hängas på, tim-
man som hatten var i var bunden med träband vilka
ytterligare slagits en del spik i för den skulle tala
bragd och slag inman den gick sönder, den gången
var det en levande katt som var i timman jag såg
själv när den föll ned. Det blev sedan förlyndt
att ha katt i timman, det var ett stort djurplä-
geri, ty hatten blev särad av spikerna som var
slagna i timmekunden. Leken skedde den gången
söder om Årha Skärvinge gamla skola, nu är där
en gård på den platsen. Leken gick så till att
drängarna som voro med skulle vara smyggt klä-
da och hästarna skulle vara sadlade och prydda

med granlåt, så skulle de rida i ordning efter
varandra i en rund omkring tumman. De hade olika
vapen så som sablar, spjut, yxor, hammare och
trädkryklar, var gång de hoppnit mit för tumman
skulle de slå till den med sitt vapen och det skulle
försättas till de fick hela tumman med den som
slog med den sista biten han blev kung. Då skulle
han välja en av flickorna som var med i lekens
till drömming. De rado så och visade sig på alla
de ställen där drängarna och pigorna bo i fäng
sist till det stället där gillet skulle vara, där var
även drängarnas husbonder lejudna. Då mål-
tidern var slut, blev det spel och dans till ut på
arnatimmarna. Jag flyttade till Boalleberga 1869.
År 1872 ställdes där till med att slå katten av tumman,
det gick till på samma sätt, men den gången var det
en flaska med brännvin i tumman, den kringde

annges på 2 meter från marken, så hästarna var
rädda att gå nära den i leijern. Då ryttaren
drog på tummen blev hästen rädd så att de fingr
rikt försväres ibland, men sedan de ridit omkring
många gånger lugna de sig. Några år efter ställdes
tilt med samma nöje i Busavala i samma socken
men då var det järnringar som hängdes på en
måstickenas ifrån stänges dem skulle de ridande
taga ned med spott, sedan har där ej varit
en sådan tillställning i trakten.

den var gjord av fure leräder och byvel-
spån var lagd i den, när liket lagts i sattes
det ut i ett kallt rum till begravningsdagen.
Bjädningen till begravningen förväntades merändels
var ringaren i församlingen den skeddde munt-
ligen den tiden, var det några anhöriga och
känner längre borta måste någon annan få en häst
att rida på, så fick han beskrivning på en lista i
den ordning han skulle rida och lejda. På begrav-
ningsdagen samlades hela begravningsföljet på stäl-
let där liket var, och så många som ville se liket
fick göra det, sen lades locket på kistan och
skrivades fast merändels av smeden i socknen.
På var där särskilda personer som var anordnade
om att bära ut liket i kistan, sedan arloter de
av de övriga manliga som var med i lifeföljet,
då de kommo nära kyrkan skulle de som först

leurit ut liket från kisten åter känd det till graven.
 Då de kommo till grunden vid kyrkan kom klosteraren
 och mötte dem och börja sjunga till de fick sätta
 liket i graven. Då prästen hade jordfäst liket
 och lagt de sedvanliga bövorna började de man-
 ligen av likföljet att krasta jord på kistan under
 tiden sjöng klosteraren till graven var fylld då
 lades spindlar och skräporna alla i en hög ovan på
 graven, var det en spåd som kom dit skulle
 det betydta att det skulle bli ett manligt lils marta
 gäng, men var det en skräffel skulle det bli ett
 kvinnligt. I den tiden bars alla lils till kyrkogården,
 det fanns ej lilsvagnar, de spåda lemmen bars under
 armen, jag var själv med och bar två tvillingar
 1852 som dog några dagar efter varandra. De
 större lilsen bars på en kar av trä med fyra
 fötter på, den lades upp på allarna, och

Döds-
tyda.

hadde de långt till kyrkogårdens måste de man-
liga i likföljet lyfta ben flera gånger, de kvinn-
liga kommo åkande efter, de närmaste släkting-
arna skulle höra närmast efter liket, så de of-
ringa i gilleslaget. Då begravningen var slut,
stekte alla de manliga med till gillesgården, under
tiden begravningen pågick hade den kvinnannde
ketjänningen ställt i ordning med måltiden som
gilleslaget till en stor del bidraget till i så kallad
förmiddag som bestod av smör, honn, grisar som var
stektas flera sorter kakor även grädde & mjölk.
Gilles måten bestod merändels av smör & bröd
till suppen, sedan färdt soppa med svampar och
mussler och morötter och fiskbulle i, så honn
och nötkött med pepparsås och potatis, sedan
flera sorter stekt, honn, gäs & grisstekt, därefter flera
sorter kakor där ibland sprötkaka med glass.

Efter måltiden brukade klosteraren läsa kordboken
och taeka för maten. Om det en brudfader eller
brudmoder som var död, bestods gravöl på ett
anmärkt ställe i byn vid vilket brudmän och
drängar som kullpret till vid begravningen kommo
tänkades, där förtädes smörmat ost & kross, samt
seränvin och öl, så roade de sig med kortspel
och varjehanda tidsfördriv. Men som man
skunde hilla på skulle se till att alla gick
anständigt till.

Björällops

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

9

Minnes anteckning av Anden Persson från ett bröllop
som jag var med på vid 5 års ålder nämligen år 1844,
det var i Hussie socknen och varade i 4 dagar i
rad, 2 dagar i brudens hem och sedan 2 dagar
i brudgummens hem. I den tiden var det brukligt
att de skulle beäta förmiddag som hade gilleslag
tillsammans, den bestod av många slag såsom
smör stek flera sorters kakor och kött. Den dag
gillet skulle stå hade gästerna själva kniv och gaffel
och skred med sig. Måltiden bestod merändels av
fläsk soppa med klump, morötter, vishon, ruiner
d. frickadeller i, sedan stek och kött med peppar-
rotssås, och så flera sorters smör kakor till sist
sockerkaka även spettekaka en liten stund
efter serverades kaffe. Det spelades kort och
manfolken drack toddy vartill på den tiden an-
vändes rum, den lagades av bokersthan och leas

in på bröckor, så ett stycke ut på natten trokles
pansch av aratz socker i vatten samt kryddades med
kryddnejlikor och serverades varm i en porcelänskål
som sattes på bordet med en förläggsked i som man
fyllde i glaset med. Den mannen som hade bröllof
1844 var en kusin till mig hane hette Lars Jönsson,
han har en dotter som lever ännu som bor i Skab-
leup i Fottaps socknen hon heter Bengta hon är nu
86 år gammal. I å till bröllofsfarten igen det
var ett bröllof på nära 60 personer. När brud-
gummen skulle höra och hämta sin brud i östra
skräflinge, ty där var hon född i en gård som nu
har namnet trollängen, så var där fört ett par för-
ridare framför vagnen, då de kom nära bröllofs-
gårdens skulle de rida i hastigt trav och förvisa att
nu kom brudgummen med sitt följe och då fick
de en sup medan de satte på hästen. Sedan re-

do de med samma färi tillbaka tills de mötte brud-
gummen med en hälsning från brudens fader att han
var bjärtligt välkommen med sitt följe, som
bestod av förridarna och två sidoridare som red
jämte vagnen och lakefter ett tiotal vagnar så
att det blev en lång stass. Förutom bröllopsmiddagen
serverades andra måltiden på natten den bestod
av smör och bröd och lutfisk med smält smör och
senap till sedan risgröt i ett fat med en smör-
sivla i mitten så att gästerna som sate vid det
bordet kunde räkna till. Det var även brukligt att
någon skulle bära en kruka mjölk till stället
där gillet var, så sattes ett fat mjölk vid sidan
av gröt fatet att skölja med gröten med. Efter
gröten var det stek med säs till sedan flera sorters
kakor med sylt till, så dracks det öfriga av
punsch och då blev en del av gästerna

bra russiga. Jag minn ett äventyr som hande
den gången, där var en gammalman som hets
Iven Simonson som behövde veta på sig ett
slag han tog fel på den, där stod ett stort
skäp vid sidan om ytterdören till sommaringen.
han öppna skäpsdören och skulle se om det var
mökt och så sade han de var fulligt vad de e
mökt där ute här syn inte en enda själma, så
var den bröllopsdagen slut.

Fredje dagen samlades bröllopsgästerna i bru-
dens hem i Östra Långflinge sedan någon förtäring
där intagits reste de byggifta samt alla bröllops-
gästerna till brudgummens hem i Skvarnby som
de byggifta skulle övertaga. Då var där för de
byggifta vagn & förridare & 2 sidoridare och så
alla bröllopsgästernas vagnar. Bröllopsgillet be-
stod ungefär av samma sorts män som de

föregående dagarna. Paret lefde tillsammans
i 22 år och hade 7 barn, de 3 dogo i späda ålder
de fyra blevo gifta och hade barn efter sig. Den
den som dog i medelåldern en år död i år det var
den yngsta hon var 75 år gammal den äldsta lever
ännu hon är 86 år hon bor som nämnts i Hallaryp.
Ovan omnämda hustru dog 1866 vid 50 års ålder och hustru
gummen dog 1879 han var då 63 år gammal.